

İLİM YOLCUSUNUN KAZANCI*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smil'lâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn. Emmâ ba'd. Fekâle'n-nebiyyü salla'llâhu aleyhi ve sellem:

مَنْ غَدَا يَطْلُبُ عِلْمًا كَانَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ حَتَّى
يَرْجِعَ وَإِنَّ الْمَلَائِكَةَ لَتَضَعُ أَجْنِحَتَهَا لِطَالِبِ الْعِلْمِ

(طب. عن صفوان ابن عسال)

(Men gadâ yatlubu ilmen kâne fî sebîli'llâh, hattâ yercia; ve inne'l-melâikete letedau ecnihatihâ li-tâlibi'l-ilm)

Ve fî hadîsin ahar:

مَنْ غَدَا يَطْلُبُ الْعِلْمَ صَلَّتْ عَلَيْهِ الْمَلَائِكَةُ
وَبُورِكَ لَهُ فِي مَعِيشَتِهِ وَلَمْ يَنْتَقِصْ مِنْ رِزْقِهِ وَكَانَ
مُبَارَكًا عَلَيْهِ

(عق. عن أبي سعيد)

(Men gadâ yetlubü'l-ilme sallet aleyhi'l-melâiketü, ve bûrike fî maişetihî, ve lem yentakıs min rızkıhî, ve kâne mübâreken aleyhi)

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Sadaka rasûlü'llâh, fi mâ kâl, ev kemâ kâl.

a. İlim Öğrenmenin Fazileti

Safvân RA'dan Taberânî rivayet ettiğine göre Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyurmuşlar:¹

مَنْ غَدَا يَطْلُبُ عِلْمًا كَانَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ حَتَّى
يَرْجِعَ وَإِنَّ الْمَلَائِكَةَ لَتَضَعُ أَجْنِحَتَهَا لِطَالِبِ
الْعِلْمِ

(طب. عن صفوان ابن عسال)

(*Men gadâ yatlubu ilmen kâne fî sebîli'llah, hattâ yercia*) “Kim, sabahleyin ilim öğrenmek için yola çıkarsa, bu yolculuğu fî sebîlillah sayılır; Allah yolunda yolculuktur. Çünkü ilim öğrenmeğe çıkmış. İlim öğrenecek, öğrendiğini tatbik edecek; kendisi faydalananacak, başkaları istifade edecekler; Allah'ın rızasını kazanacak. Bu ilim öğrenme faaliyetinin ecri ve sevabı çok olduğundan, bu çıkışı evinden, fî sebîillâh, Allah yolunda çıkış olarak kabul ediliyor.

Umumiyetle insan çalışmaya, kazanmaya sabahleyin çıktığı için, kim sabahleyin çıkarsa diye (*gadâ*) fiili kullanılmış. “İşe gider gibi, ilim öğrenmeğe giderse...” demek oluyor.

Aynı durum, akşam için de söz konusu. Yani, insan akşamleyin de, ilim öğrenmek için

¹ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.66, no:7388; Safvân ibn-i Assâl RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.X, s.162, no:28840; *Câ-miü'l-Ehâdîs*, c.XXI, s.81, no:23004.

gitse, aynı sevabı alır. Camiye gelen bir insan, “Namazdan önce birkaç hadis-i şerif okunuyor, onu dinlemeğe gideyim!” dese, o da ilim yolculuğu olur. Bir insan ilim yolunda adım attı mı, gidişi, makbul bir gidiştir; Allah’ın sevdiği bir gidiştir ve fî sebîlillah bir gidiştir. Allah yolunda bir çalışmadır.

(*Ve inne’l-melâikete letedau ecnihatihâ li-tâlibi’l-ilm*) Peygamber Efendimiz; “Melekler, bu ilim öğrenmeye giden insanların üzerlerine kanatlarını gererler.” buyuruyor. Melekler, onları sevdiklerinden, kanat gererler, korurlar, sevgiden dolayı himaye ederler mânâsına alınabilir. O kişi, meleklerin himayesinde, meleklerin sevgisine mazhar, meleklerle korunan bir insan durumunda oluyor.

b. İlim Öğrenmenin Mükâfâtı

İkinci hadis-i şerif, Ebû Said el-Hudrî Hazretleri’nden rivayet edilmiş:²

مَنْ غَدَا يَطْلُبُ الْعِلْمَ صَلَّى عَلَيْهِ الْمَلَائِكَةُ وَبُورِكَ
لَهُ فِي مَعِيشَتِهِ وَلَمْ يَنْتَقِصْ مِنْ رِزْقِهِ وَكَانَ مُبَارَكًا

عَلَيْهِ

(عق. عن أبي سعيد)

(*Men gadâ yetlubu’l-ilme sallet aleyhi’l-melâiketü*) “Kim ilim öğrenmeğe çıkarsa melekler

² Ukaylî, *Duafâ*, c.I, s.219, no:132; İbn-i Hacer, *Lisânü’l-Mîzân*, c.I, s.393, no:1236; Ebû Said el-Hudrî RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.X, s.162, no:28841; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.XXI, s.80, no:23003.

dua eder. İlim için yola çıkana melekler dua eder.” Meleklerin insanlar için dua ettikleri, Kur’an-ı Kerim’de bazı âyet-i kerimelerde geçiyor. Melekler yeryüzündeki müslümanlara dualar ederler. Melekler, masum mahlûklar, Allah’ın mübarek varlıkları oldukları için, onların da duaları güzel oluyor:

إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ

(الأحزاب: ٥٦)

(*Inna’llàhe ve melâiketehû yusallûne ale’n-nebiyyi*) “Allah ve melekleri, Peygamber’e selavat getirirler.” (Ahzab, 33/56) diye bildiriliyor.

Allah ve meleklerinin Peygamberimiz’e salâtı var, yâni, duası var. O da gösteriyor ki, meleklerin duaları değerli, aziz bir şey. Melekler ilim öğrenmeğe çıkan bir kimseye dua eder. Sonuçta ne olur?

(*Ve bûrike fî maîşetihî*) “Kazancı bereketlenir. Rızkı, kazancı artar.” Bu, büyük bir müjde... Çünkü, insanların ilim öğrenmekten geri kalmalarının sebepleri, çok kere çalışma mecburiyetidir.

“—İşim var hocam! Ne yapayım? Evde çoluk çocuk var. Bir şeyler yemeleri lâzım! Onlara benim bir kazanç götürmem gerekiyor. Onun için kusura bakma! Gönlümüz buralarda, ilim öğrenmek isteriz ama ne yapalım? İşimiz var...” denir umumiyetle.

Mazeret, her devirde böyle olmuştur. Kazanmak, geçinmek, onun için çalışmak mecburiyetleri, bu gibi faaliyetleri engelliyor. Engellediği için

de, insanlar bir telaş içinde başlıyorlar hayata. Bir gürültü içinde, paldır küldür gidiyor, ömür geçiyor. Çırak olarak giriyor; kalfa oluyor, usta oluyor, evleniyor, ihtiyarlıyor, iş bitmiyor.

İmam-ı Azam Hazretleri büyük âlim. İmam Ebû Yusuf yoldan geçiyormuş. O da taze bir delikanlı, yiğit bir kimse. Bakmış;

“—Nereye gidiyorsun sen?”

“—Ben kuyumcunun yanında çalışıyorum. Oraya gidiyorum.”

“—Ne kadar alıyorsun?”

“—Şu kadar alıyorum.”

“—Tamam! Aynı parayı ben sana vereyim. Sen benim ilim

meclisime gel!” demiş.

Bu da, İmam-ı Azam Efendimiz’in ferasetini, büyüklüğünü, cömertliğini, nice nice faziletlerini gösteriyor. Allah yolunda kesesini nasıl açıyor? Dünya için çalışan, dünya ehli bir insanı, nasıl din yoluna çekiyor? Sonra mezhebin en büyük âlimi olmuş, Ebu Yusuf. Anası razı olmak istememiş. Demiştir ki;

“—Sen benim çocuğumu kandırıyorsun. Camiye, medreseye, götürüyorsun ilim öğrenecek diye.”

“—Tasalanma! Parasıyla değil mi? Parasını vereceğim!” deyince razı olmuş annesi.

Birçok muazzam, zekî, fevkalâde zekî insanlar, geçim galesi, geçim telaşı, para kazanacağım düşüncesi ile ilimden geri kalıyorlar. Bir

Amerikalı müslüman diyor ki:

“—Siz çok büyük âlimler yetiştirmiş bir ümmetsiniz. Dâhîler yetiştirmişsiniz. Dini ilimlerde yetiştirdiğiniz, manevî ilimlerde yetiştirdiğiniz âlimlerin kıymetine paha biçilmez. Değeri biçilemeyecek kadar yüksek, büyük âlimler yetiştirmişsiniz. Çünkü, dâhî adam, süper, süperin süperi zeki insan, din adamı olmuş.

Zekî bir insan, hangi mesleğe girse güzel iş yapar, o meslekte birinci olur. Şimdi bu büyük önderleri, ilim önderlerinin hayatlarını ve yazmış oldukları eserleri okuyun! Çünkü çok mükemmel yazmışlar eserleri. Ben de şu anda Endülüs’ün yetiştirmiş olduğu büyük âlim İmam Şâtibî’yi incelemekte ve okumaktayım. Siz, yetiştirdiğiniz kendi kültürünüzün büyük şahsiyetlerini öğrenin! Öğrenin! Ben İmam Şâtibî’yi okuyorum, çok memnunum. Muhteşem bir zât.

İslâm’ın eski devirlerinde, en büyük zekâlar, en zekî insanlar, süper zekâlar, dâhî olan insanlar, hep Allah’ın rızasını kazanalım diye, din ilimlerine rağbet etmiş ve din ilimlerinde çok dâhîler yetişmiş, muhteşem insanlar yetişmiş. Dünyada eşi, yüzyılda bir, bin yılda bir gelen insanlar yetişmiş. Maalesef şimdi süper zekâlar, ya doktor ya mühendis oluyor. O tarafa kayıyor”.

Neden? Para meselesinden, menfaat düşüncesinden... Eskiden manevî menfaati öne almış insanlar; Allah sevsin, Allah’ın sevgili kulu olayım diye, o yola giriyormuş. İmam Gazali’ler, İmam Buharî’ler, böyle muhteşem şahıslar. Şim-

di madde esas olmuş. İman öğretilmediği, anlatılmadığı için, ya doktor oluyor, ya mühendis... Zekâlar hep din dışı sahalara kayıyor. Ama, eskiler hep dine kaymış. Neden? Sevabı var diye. Pekiyi, o eskiler dine kaymış da, rızıkları eksik mi olmuş, aç mı, açık mı kalmışlar? Hayır.

c. İlim Öğrenenin Rızkı Geniş Olur

Peygamber Efendimiz garanti veriyor: (*Bûrike fî maişetihî*) “Rızkı geniş olur, bereketlenir.” diyor. Yâni, Allah onu nereden rızıklandırırsa rızıklandırır. O gönderiyor.

(*Ve lem yentakıs min rizkîhî, ve kâne mübâreken aleyhi*) “Rızkından bir şey eksilmez, rızkı ona bol, gelir.

Meselâ, İmam-ı Mâlik! Harun-u Reşid, kendisine talip olmuş. Hükümdarlar etrafında pervane gibi dönmüşler. Hükümdarlar yalvarmışlar:

“—Aman! Yazdığınız kitabı bize okutsanız. Saraya buyursanız, ders verseniz.” demişler.

“—Hayır, saraya gelmem! Sen bizim eve gel.”

“—Olur...” demişler. Hükümdarların itibar ettiği, rağbet ettiği kimseler olmuşlar.

Rızık azalmıyor. Azalmıyor ama, onu babaların yetiştirmesi lâzım! Çocuk bilemez, babalar onu bilecek. Birer baba olarak, evlâtlarınızı siz sevk edeceksiniz. Ben diyorum ki: Evlâtlarınızdan bir tanesini özel desteğinize alın, din ilmine sevk edin:

“—Evlâdım! Sen, üniversitede okuyacağım, mühendis olacağım, eczane açacağım, para

kazanacağım, geçimimi öyle rahat sağlayacağım diye telaş etme. Ben sana araba da alacağım, daire de alacağım, maaş da bağlayacağım. Müsterih ol! Geçim endişesini kafandan sil at! Sen, din ilmine rahat, derin nefes alarak, huzurlu bir şekilde gir. Arkanda ben varım. Sağ oldukça seni destekleyeceğim. Haydi bakalım, sen de bizim aileden, din yoluna gir bakalım!” diye desteklemesi lâzım.

Hepsini alim yetiştirirse ne güzel olur ama, hiç olmazsa çocuklarından bir tanesini, en kabiliyetli gördüğü, en halim selim, en zekî gördüğü bir çocuğunu, kendisine rahmet okusun, ailesine nur yağsın, kabrine nur yağsın diye, ailesinin namı asırlarca devam etsin diye din yolunda desteklemesi lâzım.

Meryem Validemiz’in annesi, babası dindar insanlar, asil bir aile; İmrân babalarının adı. Hanımı hâmile kalınca;

رَبِّ إِنِّي نَذَرْتُ لَكَ مَا فِي بَطْنِي مُحَرَّرًا فَتَقَبَّلْ

مِنِّي

(آل عمران: ٣٥)

(*Rabbi innî nezertü leke mâ fî batnî muharraran fetekabbel minnî*) [Rabbim, karnımdakini Beyt-i Mukaddes’e hizmet etmek üzere hür bir kul olarak sana adadım. Adağımı kabul buyur.] (Âli İmrân: 3/35) diye niyet etmişti, nezretmişti.

Hiç duydunuz mu vakıf çocuk? “Bu evladım doğunca, Senin dinine hizmet etsin diye, ibadet-

haneye vakfedeceğim bu çocuğu... ” diyor. Ne güzel düşünce! Sonra, Meryem Vâlidemiz dünyaya gelmiş. O imiş karnındaki demek ki:

فَلَمَّا وَضَعَتْهَا قَالَتْ رَبِّ إِنِّي وَضَعْتُهَا أُنْثَىٰ وَاللَّهُ
أَعْلَمُ بِمَا وَضَعْتُ

(آل عمران: ٣٥)

(*Felemmâ vadaathâ kàlet rabbi innî vada'tühâ ünsâ va'llàhu a'lemü bimâ vadaat*) “Onu doğurunca, Allah, ne doğurduğunu bilip dururken, dedi ki: Yâ Rabbi! Ben bunu erkek olacak sanıyordum, nezretmiştim, ama kız oldu.” (Âl-i İmrân, 3/36)

Sözünde durdu, Meryem validemizi din yoluna hizmete, vakfetti. O da Hazret-i Meryem oldu. Cennet hatunlarının, en başta gelen ismi.

“—Biri Meryem hatun idi âşikâr”. Peygamber Efendimiz'in kızı Fâtımatü'z-Zehra bir tanesi. Cennetlik olduğu, Peygamber Efendimizin mübarek lisanında garantilenmiş olan, mübarek bir evlât. Neden? Annesinin-babasının niyetinden belli. Daha doğmadan:

“—Ya Rabbi! Bu doğacak çocuğumu, Senin hizmetine, dini yaysın diye hizmete tahsis edeceğim!” diyor.

Biz de böyle yapabilirsek ne mutlu! Ne kadar güzel olur...

Öksüz çocuklar oluyor, köyden vs. Baştan savmak kabilinden bir şeyler yapıyorlar. Diyorum ki:

“—Böyle değil! Zengin bir adam, en zekî çocuğunu koysun ortaya ve o hoca olduğu zaman, İmam-ı Azam gibi, yoldan geçene para versin.”

“—Gel bakalım! Nereye gidiyorsun sen?”

“—Eczacı kalfası olacağım.”

“—Gel buraya, benim, dersime devam et! Sana şu kadar para...” desin.

Para veren hoca! Ne güzel bir şey. Allah rızası için, böyle hizmet etsin. Altında arabası, oradan oraya hizmete koşsun. Gidilmeyen köylere, ulaşılmayan yerlere gitsin. Yapılmayan hizmetleri yapsın. Önder olsun, lider olsun! Hayra teşvik etsin insanları ve onları alsın götürsün, korkmasın.

“—Ben böyle yaparsam acaba parasız kalır mıyım? Maaşım giderse halim nice olur?” demesin. Babasının desteği olduğu için, cesur olsun. Yani, cesaret versin annesi, babası ona...

Böyle bir evlat yetiştirenin dünyası, ahireti mâmur olur, çok kâr eder. Neden? Çünkü o evlâdı yetiştiren anne ve baba, o evlât hayırlı işleri yaptığı müddetçe, ölseler bile kabirlerine nur yağar, sevap yağar. Defterlerinden günahlar silinir durur. Sevaplar yazılır durur. Kabre dağlar kadar günahla girmişse bile, kabirden dağlar gibi sevapla kalkar. Çünkü evlâdı biriktirdi, yığıdı üstüne sevabı. Sevap yağdırdı üstüne, rahmet yağdırdı.

Böyle bir şey yapalım! Burada (Avustralya’da) bir okul açalım! Bir hafız okulu açalım! Hafız

kardeşlerimiz var, durumları müsait. Herkes kendi çocuğunu koysun. Din alimi yetiştirilecek çocuğunuzu küçükten sayalım, saygı gösterelim! Kendimiz sayalım! Konuşurken ona saygı değer bir hitapla konuşalım! Çünkü o din adamı olacak.

“—Hafız, gel! Otur şuraya, kenara çekil, kalk, oku, bitir, sus!”

Bu tür hitaplar olmasın.

“—Çocuklarınıza asâletli insan muamelesi yapın!” diyor, Peygamber Efendimiz.

Çocuklarınıza ne kadar asaletli insan muamelesi yaparsanız, çocuk o kadar asil olur. O kadar centilmen olur. O kadar temiz olur. Ne kadar tatmin ederseniz, çocuk o kadar durulmuş olur. Ne kadar tatmin etmezseniz, ne kadar sıkarsanız, o kadar haşarı, sağa sola saldırgan olur. Bunu size ciddi olarak, çok ciddi olarak teklif ediyorum! Herkes, imkânını göz önüne getirsin. Yapabileceği kadar... Nasıl ki, “Yâ Rabbi! Ben şu doğacak çocuğumu senin yoluna vakfediyorum.” demişse, Meryem validemizin anası; siz de bir çocuğunuzu Allah yoluna vakfedin!

Din gidince, iman gidince, insanlar ne kadar vahşileşiyor, ne kadar âdîleşiyor, ne günahlar, ne zulümler işliyorlar? İnsaf yok, merhamet yok. Napalm bombası kullanırlar, çocuklar ölür, açlıktan kırılır. İnsanlar yerinden, yurdundan sürülür. Neden oluyor bunlar? Allah korkusu olmadığından oluyor. Peygamber SAS Efendimiz

buyurmuşlar ki:³

خَشِيَّةُ اللَّهِ رَأْسُ كُلِّ حِكْمَةٍ

(القضاعي عن أنس)

(*Haşyetu'llâhi re'sü külli hikmetin*) “Her türlü asâletin, edebin, güzelliğın, olgunluğın pınarı, kaynağı, ana damarı, yeri Allah korkusudur!” Allah'ı bilen, Allah'tan korkan, Allah için çalışan insanlar olacak. Reis-i cumhurlar, komutanlar, devlet yöneticileri, bakanlar öyle olursa, bir ülke ihya olur. Aksine, her birisi aç kurtlar, sırtlanlar, canavarlar gibi olursa, alem harap olur. Körfez savaşı sırasında Iraklı olmak ister miydiniz? Irak'a yakın bir yerde oturmak bile istemezdi insan. Irak'tan, ırak olayım diye düşünür insan. Irak benden ırak olsun diye düşünür, uzak olsun diye düşünür. Neden? Bir zalim geçmiş başına, köpek gibi, bir o tarafa saldırıyor bir bu tarafa. Bir içeriği ısırıyor, bir dışarıyı ısıрмаğa çalışıyor. Ve bir milletin sosyal terbiyesinde ne kadar düşme olmuş ki, böyle bir zalimi, başından defedemiyor. Bir kişi hiçbir şey yapamaz. Bir kişi, bir kişidir. Ateş olsa cirmi kadar yer yakar. Tepeden tırnağa ateş olsa seksen beşlik bir yeri yakar, o kadar. Zalimi zalim yapan, etrafındaki dalkavuklardır, yordakçılardır, destekçilerdir, yardımcılardır. Onun için, onların vebali de, onun kadar

³ Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.59, no:41; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.193, no:2964; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.II, s.386; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.141, no:5872; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.421, no:1350; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XII, s.274, no:11906.

büyüktür. Kim bir zalimi desteklerse, o da zalimle aynı cezaya çarptırılacak; o da cehennemde aynı şekilde yanacak.

وَلَا تَرْكَنُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَتَمَسَّكُمُ النَّارُ

(هود:113)

(*Ve lâ terkenû ile'llezîne zalemû fetemesse-kümü'n-nâr*) “Sakın zalimlere meyletmeyin, destek olmayın, onların yanında yer almayın; sonra size de cehennem ateşi zarar verir. Siz de cehenneme gidersiniz!” (Hûd, 11/113) diye, ayet-i kerime ihtar ediyor.

İnsan bir zalime, tebessüm bile etmeyecek. Tebessüm etmesi bile günahdır. Desteklemek değil, yanında olmak değil, yüzüne bile gülmeyecek. Zalime “Dur!” diyecek.

Enteresan bir hadis-i şeriftir. Hiç, daha önce duydunuz mu bilmiyoruz. Diyor ki Peygamber SAS Hazretleri:⁴

التَّكَبُّرُ عَلَى الْمُتَكَبِّرِ صَدَقَةٌ

(*Et-tekebbürü ale'l-mütekebbiri sadakatün*) “Mütekebbire, kibirli insana tekebbür etmek sadakadır.”

Biz genel olarak İslâm ahlâkını nasıl biliyoruz? Mütevazı olmak diye biliyoruz. Mütevazı olacak, koyun gibi olacak. Yunus Emre'nin ilâhisindeki gibi: Dövene elsiz olacak! Sövene dilsiz olacak. Gönülsüz olacak, sabırlı olacak.

⁴ *Keşfü'l-Hafâ*, c.1, s.313, no:1011.

Yumuşak, hamur gibi, pamuk gibi tarif ediliyor. Böyle tarif ediliyor ama müslümanlık, tek taraflı bir din değildir. Müslümanlık, tek kanatlı değildir; tek ayaklı değildir. Topal değildir, kırık kanatlı değildir. Müslümanlığın her şeyi tamahıdır. Dört başı mâmûrdur.

Müslümanlıkta hem yumuşaklık var; hem de, yerine göre hareket var. Yerine göre hareket ne?

Karşıdaki mütekebbir mi? “Büyük dağları ben yarattım, küçük dağları ben yarattım!” diye, dolaşıyor ortada. Tamam! “Mütekebbire, tekebbür göstermek sadakadır.” diyor. Neden?

“—Sen kimsin be! Ciğeri beş para etmez adamsın. Sana adam diyenin alnını karışlarım! Bakmıyorum sana...”

O mütekebbir, iki kişiden böyle laf duysa, balonuna iğne batırılmış gibi, susacak. Tekebbür edecek hali kalmayacak. Yüz vermek, doğru değil. Yüz veriliyor, yüz veriliyor, yüz veriliyor; şişiriliyor, şişiriliyor; ondan sonra her birisi bir cebbar oluyor.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

İşte bunların hepsi, yani ahlâkın güzelliği, incelikleri, tarafları, detayları, hayata uygun olan yönü, ilimle öğrenilir. Onun için ilme sarılacağız! Nasıl sarılacağız? Kitaba mı sarılacağız? Kitapla beraber mi yatacağız? Hayır.

İlme sarılmak, ilmi kalkındırmakla olur. Hocaya destek olacaksın, çocuğuna destek olacaksın, camiye destek olacaksın, beğendiğin insana

destek olacaksın! Ölçeceksin, biçeceksin. Bir insan, hayırlı bir şeyler yapmak istiyor. Yanında yer alacaksın. Destek olacaksın ki, ilim gelişsin.

Avustralya'da bir kasabaya, gittik. Konuşma yaptık. Arkadaşlardan Allah razı olsun! Dedim ki, insan yaşamak için neye muhtaç? Suya, havaya, gıdaya... Bunların hepsinden daha önce, insana dinini öğreten insan lâzım. Neden? Dinini öğrenmeyince kâfir oluyor. Kâfir olunca cehenneme gidiyor.

Gezdiğimiz zaman gördük. Türk asıllı, Kıbrıs asıllı bir kimse, İngiliz'den hiç de farkı kalmamış. Neden? İlim gitmemiş. İlim gitmeyince, İngilizleşiyor. Onun torunu kiliseye gitmeğe başlar. Benim dedelerim, söyleymiş, böyleymiş der, o kadar... Bir şey kalmaz ortada. İnsan bu dünyada, iyi bir müslüman olarak, Allah'ın sevgili bir kulu olarak, mahrumiyet içinde yaşasa, zararı var mı? Yok. Âhirette cennete gidecek. Peygamber Efendimiz çok lüks bir hayat mı yaşadı? Hayır. Sahabe-i kiram, çok lüks bir hayat mı yaşadılar? Hayır.

Bu dünyada lüks hayat yaşamak çok önemli değil. Çünkü dünya hayatı geçici. Bir göz yumup açıncaya kadar, rüya gibi kısa, geçiyor. Asıl hayat, ahiret hayatı olduğu için, bu dünyanın zenginliğini Peygamber Efendimiz istememiş bile. Cebrail AS gelmiş, selâm vermiş! Demiş ki:

“—Yâ Rasûlallah! Rabbü'l-âlemîn beni sana gönderdi. Dilersen şu karşıdaki dağları, senin için altın yapacak.”

“—İstemem” dedi, Peygamber Efendimiz. “Ben

bir gün yemek yiyeyim, Rabbime şükredeyim! Şükürden bir sevap kazanayım.) İki gün aç kalayım, sabredeyim. (Sabırdan bir sevap kazanayım!) İstemem öyle fazla zenginlik.” İstemedi. İsteseydi, Cebrail AS dağları altın yapmasa bile, gelen paraları biriktirseydi, hâzinesi olurdu. Markos’tan fazla parası olurdu. Saddam’dan fazla parası olurdu.

Diktatörlerin hepsinin, İsviçre’de, şurada, burada, dünya kadar paraları var. Ama, Peygamber Efendimiz sofraya örtüsünü yaydıkları zaman, üstüne dökerlerdi ganimetleri, altınları, paraları; avuç avuç dağıtırdı. Bir gün içinde bitirirdi. Akşama hepsini dağıtırdı. Biriktirmezdi, yarına bir şey saklamazdı. Saklamaktan rahatsız olurdu. Uykusunun arasında kalkar, verir, ondan sonra yatar. Yanında bir şey bulundurmaktan rahatsız olurdu. Çünkü; Allah’ın en sevgili kuluydu! Çünkü böylesi güzel. O halde, insan fakir olabilir; hasta da olabilir.

Bu dünya hayatı şöyle veya böyle geçer. Bir zalimin memleketinde yaşıyor olur, hiç suçu olmadığı halde, inim inim inleyebilir. Rusya’da doğsaydık halimiz ne olurdu? Bizim yaşımızdaki insanlar, Rusya’da ne yaptılar kim bilir? Bulgaristan’da doğsaydık?

Şimdi, Yugoslavya’da bir sürü gürültü patırtı oluyor. O kahraman Arnavut kardeşlerimizin olduğu yerlerde, nice baskılar oluyor. Kavgalar, gürültüler oluyor. Mert millettir! Orada olsaydık, bu gürültünün içinde olacaktık. Irak’ta olsaydık, Saddam’ın zulmüne uğrayacaktık. Afganistan’da olsaydık, Rus’un zulmüne

uğrayacaktık. Bengladeş'te olsaydık, Hinduların gadrine uğrayacaktık. Kader. Böyle şeyler olabilir. Bunlar mühim değil, ahiret önemli! Onun için âhirete rağbet etmek lâzım.

d. Dini Öğrenmek Her Şeyden Önemli

Dedim ki ben o gittiğim şehirde:

“—Size, sudan da önce, ekmekten de önce, havadan da önce, yaşam için gerekli tüm şartların hepsinden daha önce, dininizi öğretecek insan bulmak farzdır. Farz! Boynunuza borçtur. Çünkü dininizi öğrenmezseniz çocuğunuz kâfir olacak. Çocuğunuz kâfir olunca, Allah sizden soracak.”

“—Gel buraya! Ben sana bu çocuğu emanet vermedim mi? Bu emaneti ne yaptın sen? Cehenneme odun yapmışsın sen bunu. Ben bu evladı sana bunun için mi verdim? Keşke kısır olaydın. Keşke doğmasaydı bu! Sen bunu kâfir ettin. Sen bunu, benim varlığımdan, birliğimden, dinimden, imanımdan, sevgili peygamberimden, yüce Kur'an'ımdan haberdar etmedin!” diye babanın yakasına yapışacak, ananın yakasına yapışacak. Kendisi de mahvolacak, çocuğu da mahvolacak. Ama, Allah'ın dinini öğrenirse, hem kendisini vebalden, hem çocuğunu cehennemden kurtaracak.

Bir ihtimal kalıyor: Acaba kendini ilme veren insanın dünyası biraz sarsılır mı, maddî bakımdan biraz sıkıntısı olur mu? Hadis-i şeriflerde diyor ki Peygamber Efendimiz: “Rızkı da geniş olur! Rızkına da Allah bereket verir melekler dua eder!” “ Allah ona nice rızıklar verir, nice yerden kazançlar gelir. Maddî-manevî imkanlar

bahşeder. Allah, kimseye muhtaç etmez. Tok gözlü oldu mu insan, dünyaya meyletmedi mi, kaderde yazılmış olan rızkı arkasından, (köpeği kovsan da geldiği gibi) gelir. Sadık köpeği gibi gelir arkasından, rızkı. Çünkü Allah yazmıştır.

Allah bizi, dini hem öğrenenlerden, hem o güzel inceliklerini sezip, o tatlı duyguları yaşayıp, has kulu olarak, nurlu bir kulu olarak yaşamayı nasip etsin!

Şu Ramazan'da, büyük bir inkılâb olsun hayatımızda. Büyük bir patlama, büyük bir değişme olsun. Has, halis evliya kulları gibi yaşamayı Allah bize nasip etsin! Dine de, malımızla, evladımızla, kendi şahsi gayretimizle hizmet etmeyi, nasip etsin!

Muhterem kardeşlerim! Sizden zaman zaman fedakârlık istiyoruz. Evlâdınızı İslâm'a tahsis edin, filân diye... Bir de bir kurnazlık öğreteyim size: Camiye geldiniz, bir namaz kılacaksınız. Camiye her attığınız adım için bir ecir kazanıyorsunuz. Peygamber Efendimiz böyle bildiriyor. Namaz kılıyorsunuz, sevap kazanıyorsunuz. Bir önceki namazla, bu namaz arasındaki günahlarınızı Allah siliyor. Silinme oluyor, temizlenme oluyor, paklanma durumuna geçiyorsunuz, büyük sevap kazanıyorsunuz. Bir kurnazlık öğreteyim size ipucu: Bir kişiyi daha getirirseniz, çok sevap kazanırsınız. Meselâ birisine bir oyun ettiniz, rica ettiniz, akşama evinize iftara çağırdınız; gel camiye gidelim dediniz. Camiye giden bir insan değildi, onu camiye siz getirdiniz. Camiye gelmesine sebep olduğunuz insanın kazandığı sevap kendisinin. Ama onu siz

getirdiniz diye, onun sevabının bir kopyası, bir misli de, sizin defterinize yazılır. Bir insanın camiye gelmesine sebep oldunuz mu, bir kurnazlık yapmış oluyorsunuz. İki kat sevap kazanmış oluyorsunuz. Eğer çocuğunuz kahveye gidiyor, camiye gelmiyorsa bir politika yapıp, rica edip, gönül alıp, onu getirdiyseniz, onun sevabının aynısını alırsınız. “—Hocam! İşte ben evde durayım, bulaşıkları yıkayayım.” “—Bulaşıkları, gelince ben yıkayacağım hanım! Hiç korkma, bu sefer ben yıkayacağım, seve seve yıkayacağım! Dal-kavukluk, kılıbıklık yapacağım! Kılıbıklığı-mı da ilân edeceğim! Mühim değil, Yeter ki sen camiye gel. Hadi bakalım!” deseniz, hanımınızı getirseniz, yine sevabını alırsınız. Cuma namazlarında hocalar hep söyler ama, izah edilmiyor. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:⁵

⁵ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.274, no:22414; Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.XVII, s.226, no:628; Kudâî, *Müsnedü’ş-Şihâb*, c.I, s.85, no:86; İbn-i Hibbân, *Tabakâtü’l-Muhaddisîn*, c.IV, s.217; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.VII, s.383; İbn-i Adiy, *Kâmil fi’d-Duafâ*, c.II, s.342; Ebû Mes’ud el-Ensârî RA’dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.41, no:2670; Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.VII, s.275, no:4296, İbn-i Ebi’d-Dünyâ, *Kadâi’l-Havâic*, c.I, s.39, no:27; Enes ibn-i Mâlik RA’dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.357, no:23077; İbn-i Adiy, *Kâmil fi’d-Duafâ*, c.III, s.298; Süleyman ibn-i Büreyde babasından.

Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.VI, s.116, no:7657; İbn-i Adiy, *Kâmil fi’d-Duafâ*, c.V, s.90; Abdullah ibn-i Abbas RA’dan.

Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.III, s.34, no:2384; İbn-i Hacer, *Lisânü’l-Mîzân*, c.IV, s.351, no:1031; Ukaylî, *Duafâ*, c.III, s.306, no:1317; Sehl ibn-i Sa’d RA’dan.

Bezzâr, *Müsned*, c.V, s.150, no:1742; Ebû Nuaym, *Hilyetü’l-Evliyâ*, c.VI, s.266; İbn-i Hibbân, *Tabakâtü’l-Muhaddisîn*, c.III, s.555; Abdullah ibn-i Mes’ud RA’dan.

الدَّالُّ عَلَى الْخَيْرِ كَفَاعِلِهِ

حم. طب. خط. عد. عن أبي مسعود الأنصاري؛ ت. ع. وابن أبي الدنيا عن أنس؛ حم. عد. عن (سليمان بن بريدة عن أبيه؛ هب. عد. عن ابن عباس)

(*Ed-dâllü ale'l-hayri kefâilihî*) “Bir hayrı yapmağa aracı olan, vasıta olan, sebep olan insan, onu yapmış gibi sevap kazanır.”

Hatta, niyet eden insan, yapamasa bile sevap kazanıyor. Mesela, “Yarın ben falanca arkadaşına, bu hocanın dediği kurnazlığı uygulayayım, camiye getireyim!” dediniz. Gittiniz ama, onun bir işi varmış, gelemedi. Yapamadığınız halde, niyet ettiğiniz için bile sevap alıyorsunuz.

Niyet etmenin parası pulu yok, vergisi yok. Zor değil, kolay. İnsanın sadece zihnini Allah'ın yoluna yorması, düşünmesi yetiyor. Niyet etseniz bile sevap var. Niyetinizi başarırsanız, birden ona, ondan yetmiş, yetmişten yedi yüze kadar kat kat sevapları var. Sadece kendi sevabınızla yetinmeyin, başka sevaplar da toplamağa gayret edin!

Bizden de bir evlat vakıf olsun, dine... Dine tahsis edelim de, şu din-i mübîn-i İslâm aziz olsun. “*Lâ ilâhe illa'llah*” bayrağı yerlerde sürünmesin, çamurlara bulaşmasın. Direkten, gönderden aşağı düşmesin; dalgalansın! “*Lâ ilâhe illa'llah, muhammedün rasûlü'llah*” diye göklerde, zirvelerde dalgalansın!

Bu, elemanla olur, kadroyla olur. Sen bir

İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.418; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan. İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXVIII, s.193; Hz. Aişe RA'dan. RE, 207/5.

çocuğunu verirsin, bir kadro o; öteki çocuğunu verir bir kadro o; öteki verir bir kadro o! Buradaki hafız kardeşimiz onların hocalığını yapar, hafız yetiştirir. Öteki kardeşimiz Arapça biliyordur, Arapça öğretir. Allah, inşallah sizleri, bu yeni kıt'ada, bu yeni bakir, taze, genç kıt'ada İslâm'ın temellerini atanlardan eylesin! Önümüzdeki asırlarda, İslâm'ın burada şaşaalı bir şekilde gelişmesinin temellerini atmayı Allah sizlere nasip eylesin! Kabirde nur içinde yatmanızı, kabrinize rahmet yağmasını nasip etsin! Kabirden kalktığınız zaman, Allah'ın sevgili kulu olarak;

يَا أَيَّتُهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ ارْجِعِي إِلَىٰ رَبِّكِ
رَاضِيَةً مَّرْضِيَّةً فَادْخُلِي فِي عِبَادِي وَادْخُلِي جَنَّاتِي
(الفجر: ٢٠-٢٧)

(*Yâ eyyetühe'n-nefsü'l-mutmainneh*) “Ey mütmain olan nefis! (*İrcî ilâ rabbiki râdıyeten merdıyyeh*) Sen ondan razı, o da senden razı olarak Rabbine dön! (*Fe'dhulî fî ibâdî.*) Gir benim şu has kullarımın arasına! (*Ve'dhulî cennetî*) Gir cennetime!” (Fecr, 89/27-30) diye iltifat eyleyecek cennetine dahil ettiği, cemaliyle müşerref ettiği kullardan eylesin!

Bi-hürmeti şehr-i ramazân... Ve bi-hürmeti nebiyyike'l-kerîm...

Ve bi-hürmeti esrarı sûreti'l-fâtihah!..

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

10. 04. 1991 - Melbourne / AVUSTRALYA

[Bütün GURBET SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

